

ВАЗОРАТИ МАОРИФИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
МУАССИСАИ ДАВЛАТИИ «МАРКАЗИ МИЛЛИИ ТЕСТӢ»

ТАВСИЯҶОИ МЕТОДӢ

ба директорони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ,
ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ оид ба омода намудани
хатмкунандагон барои дохилшавӣ ба муассисаҳои
таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон
тавассути имтиҳонҳои марказонидашудаи дохилшавӣ

Душанбе - 2013

Тибқи банди 12 қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.01.2013, № 23 шурӯъ аз соли 2014 имтиҳонҳои марказонидашудаи дохилшавӣ ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон тавассути Муассисаи давлатии «Маркази миллии тестӣ» амалӣ мегардад.

Маркази миллии тестӣ бо қарори № 114 Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 5 марти соли 2008 таъсис дода шудааст.

Иқдоми ташкили Маркази миллии тестӣ дар самтҳои асосии сиёсати дар соҳаи маориф пешгирифтаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти калон дошта, яке аз дурнамоҳои асосии таҷдиди соҳаи маориф ба ҳисоб меравад.

Бояд таъкид намуд, ки амалӣ гаштани вазифаҳои, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назди Маркази миллии тестӣ гузоштааст, танҳо бо кӯшиши Марказ ва дастгоҳи асосии Вазорати маориф ғайриимкон аст. Аз ин рӯ, ҳар як субъекти соҳаи маорифро лозим аст, ки дар ин кори мушкӣ, вале ояндааш нек саҳм гузорад.

Бо амалӣ гардидани низоми ягонаи имтиҳонҳои марказонидашудаи дохилшавӣ ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, ки тибқи қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз соли 2014 ба роҳ монда мешавад, масъалаи омода намудани хатмкунандагон ба шароити нави қабул дар фаъолияти муассисаҳои таълимии ҷумҳурӣ як самти нав ва муҳим ба ҳисоб меравад.

Маркази миллии тестӣ барои дар саросари ҷумҳурӣ ташкил ва идораи имтиҳонҳо шубҳаҳои минтақавии худро дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон (шаҳри Хоруғ), вилоятҳои Суғд (шаҳри Хучанд) ва Хатлон (шаҳри Қӯрғонтеппа) таъсис додааст, ки барои ҳамоҳангсозӣ ва танзими идораи имтиҳонҳои марказонидашудаи дохилшавӣ дар минтақаҳо заминаҳои мусоид фароҳам меорад.

Дар назди Марказ барои амалӣ гаштани сиёсати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маориф вазифаҳои хеле муҳим гузошта шудааст. Аз ҷумла:

- ❖ ташкили низоми имтиҳонҳои марказонидашудаи дохилшавӣ ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар нуқтаҳои ба макони зисти доғалабон наздик;
- ❖ таъмини шаффофӣ ҳангоми қабул ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ дар асоси имтиҳонҳои марказонидашуда;
- ❖ таъмини шароит барои иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар барномаҳои байналмилалӣ арзёбии дастовардҳои хонандагон ва ғайра.

Ҳар кадоми Шумо, директорони муассисаҳои таълимӣ дар амалӣ намудани сиёсати Ҳукумати Ҷумҳурӣ ва Вазорати маориф вазифадор ва саҳмгузored.

Аз ин рӯ, дар пиёда сохтани сиёсати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва амалӣ намудани вазифаҳои Маркази миллии тестӣ дар самтҳои зерин Шумо низ саҳм гузошта метавонед:

- фаҳмонидани мақсади таъсис, ҳадаф ва афзалияти Маркази миллии тестӣ ба омӯзгорон дар ҷаласаи шӯрои методии муассисаи таълимӣ;
- вазифадор намудани роҳбарони синфҳо (кураторон), то ки дар соатҳои тарбиявӣ ва беруназсинфӣ ба шогирдон доир ба ҳадафҳои Маркази миллии тестӣ маълумот диҳанд;
- ташкил ва ба роҳ мондани корҳои фаҳмондадиҳӣ ва иттилоотию тарғиботӣ аз тарафи муассисаҳои таълимӣ бо аҳли ҷомеа (падару модарон, омӯзгорон, хонандагон ва ғ.);
- вазифадор кардани роҳбарони синфҳо (кураторон)-и синфҳои X-XI ва хатмкунандагони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ барои омода намудани шогирдон ба низоми нави қабул - тариқи имтиҳонҳои марказонидашуда, ки тавассути Маркази миллии тестӣ амалӣ мегардад;
- дар ҷаласаҳои Ассотсиатсияи падару модарон доир ба навгонӣҳое, ки дар имтиҳоноти қабул ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ба вуқӯъ меояд, маълумоти зарурӣ додан;
- вазифадор кардани омӯзгорони фанни забон ва адабиёти тоҷик ва забони давлатӣ ба омода намудани шогирдон дар навиштани кори хаттии эҷодӣ - иншои хурд (эссе);
- вазифадор намудани омӯзгорони фанҳои таълимӣ дар омӯзиши ҷиддӣ, хусусан фанни математика, зеро дохилшавандагон новобаста аз таҳассуси интихобнамудаашон аз ин фан имтиҳон месупоранд;
- дуруст ба роҳ мондани дарсҳои фанни технологияи информатсионӣ ва таъмини дастрасии мактабҳо бо интернет (барои пайдо намудани маълумоти муфассал доир ба низоми нав ва огоҳ гаштан аз натиҷаҳои имтиҳонҳо тавассути сомонаи Маркази миллии тестӣ (www.ntc.tj)).
- ба хатмкунандагон дуруст фаҳмонидани тарзи интихоби кластер, ихтисос ва муассисаҳои таҳсилоти олии касбии ҷумҳурӣ вобаста ба афзалиятшон;
- кор бо хатмкунандагон оид ба ташкили интихоби касб барои дохилшавӣ ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ;
- ба хонандагон фаҳмонидани навъҳои саволҳои тестӣ ва тарзи пур кардани варақаҳои ҷавобҳо (3 навъ: кушода, муқоиса ва мутобиқат, пӯшида);
- пешакӣ омода шудани хатмкунандагон (довталабон) ба давраи бақайдгирӣ (март - апрел) ва супоридани имтиҳонҳо (июл);
- тақсими саривақтии даъватномаҳо ва ба довталабон бевосита дастрас намудани он.

Маркази миллии тестӣ “Нақшаи намунавии тақвимии ҷорабиниҳо ҷиҳати омодагӣ ба имтиҳонҳои марказонидашудаи дохилшавӣ ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ дар соли 2014 ва минбаъд”-ро барои роҳбарони муассисаҳои таълимӣ

таҳия намуд, ки дар ташкил намудани корҳо оид ба шинос намудани хатмкунандагон ба масъалаҳои имтиҳонҳои марказонидашудаи дохилшавӣ, интихоби бошуурокаи касб/ихтисос ва донишгоҳу донишкада, коркарди тестҳо, навиштани иншои хурд (эссе) ва тартиби супоридани имтиҳонҳо ҳамчун воситаи самараноки қорбарӣ хизмат менамояд (замима мешавад) .

Илова ба ин, Маркази миллии тести метавонад барои дар сатҳи зарурӣ иҷро гардидани нақшаи мазкур ба муассисаҳои таълимӣ ёрии методӣ расонад.

Масъулияти таъмини иҷрои нақшаи мазкур ба зиммаи роҳбарони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбии ҷумҳурӣ гузошта мешавад.

НАҚШАИ
намунавии тақвими чорабиниҳо ҷиҳати омодагӣ
ба имтиҳонҳои марказонидашудаи дохилшавӣ
ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ
дар соли 2014 ва минбаъд

Муҳлат	Чорабиниҳо
Давраи омодагӣ ва интихоби касб	
Сентябр	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Дастрас намудани маводди методӣ оид ба навиштани иншои хурд (эссе) барои омӯзгорон ва хатмкунандагон¹ аз ҳафтаномаи “Омӯзгор”, маҷаллаи “Масъалаҳои маориф” (№ 3 соли 2013) ва ташкили омӯзиши он; ➤ Оғози ташкили дарсҳо барои хатмкунандагон оид ба навиштани иншои хурд (эссе) дар доираи нақшаҳои таълимӣ ва ба таври иловагӣ; ➤ Ороиши тахтаи махсуси иттилоотӣ “Барои ёрӣ ба хатмкунандагон” бо назардошти имтиҳонҳои марказонидашудаи дохилшавӣ (ИМД) дар тамоми муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбии ҷумҳурӣ. Тавсияҳо оид ба ороиши тахтаи иттилоотӣ дар сомонаи Маркази миллии тестӣ ҷой дода мешавад (www.ntc.tj).
Октябр	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Дар доираи фанни технологияи иттилоотӣ ташкил намудани дарсҳои омӯзишӣ барои хатмкунандагон оид ба тарзи истифодаи сомонаи Маркази миллии тестӣ (www.ntc.tj); ➤ Ташкили омӯзиши қарори мушовараи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи Тартиби ташкил ва гузаронидани имтиҳонҳои марказонидашудаи дохилшавӣ ва тақсими донишҷӯён ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон”. Қарори мазкур дар ҳафтаномаи “Омӯзгор” интишор мегардад; ➤ Таҳия, қабул ва амалӣ намудани “Нақшаи педагогии мусоидат ба хатмкунандагони синфҳои 11 доир ба худмуайянкунӣ ва интихоби касб”.

¹ Синфҳои 11 муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, хатмкунандагони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ.

<p>Ноябр</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ороиши тахта деворӣ “Дар кучо бояд таҳсил кард?” бо назардошти маълумот оид ба донишкадаву донишгоҳҳои ҷумҳурӣ, ихтисос ва таҳассусҳое, ки донишҷӯ қабул карда мешавад. ➤ Ташкили конференсияи илмию амалии умумимақтабӣ дар мавзӯи “Касби интихобкардаи ман”.
<p>Декабр</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Тибқи мувофиқаи тарафайн ташкил ва таъмини иштироки хатмкунандагон дар “Рӯзҳои дарҳои кушод” дар донишгоҳу донишкадаҳои ҷумҳурӣ; ➤ Ташкил ва гузаронидани вохӯрию суҳбатҳо бо намояндагони донишгоҳу донишкадаҳои ҷумҳурӣ, хатмкунандагон ва волидайнӣ онҳо.
<p>Январ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Идомаи корҳои тарғиботӣ ва ҳамкорӣ бо донишгоҳу донишгоҳҳои ҷумҳурӣ дар доираи “Рӯзҳои дарҳои кушод” ва вохӯрию суҳбатҳо барои мусоидати хатмкунандагон дар бошуурона интихоб намудани касб ва мактаби оӣ; ➤ Ташкили дарсҳои омодагӣ оид ба навиштани иншои хурд (эссе) ва коркарди тестҳо аз рӯи фанҳои таълимӣ дар асоси тестҳои озмоишии Маркази миллии тестӣ, ки дар сомонаи он ҷой дода мешавад (www.ntc.tj) ва дар шакли маҷмӯа низ нашр мегардад.
<p>Феврал</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Дастрас ва ташкили омӯзиши фардӣ ва гурӯҳӣ байни хатмкунандагони мактаб аз рӯи маводди маҷаллаи иттилоотиву методии «Довталаб», ки аз ҷониби Маркази миллии тестӣ нашр мегардад; ➤ Ташкили ҷаласаи махсуси Ассосиатсияи волидайн ва омӯзгорон оид ба раванди ИМД ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбии ҷумҳурӣ, интихоби касб, тартиби бақайдгирии довталабон, имтиҳонсупорӣ, шиносӣ бо натиҷаи имтиҳон ва тақсимои донишҷӯён ба донишгоҳу донишкадаҳо. Тавсияҳо оид ба гузаронидани чорабиниҳои мазкур дар сомонаи Маркази миллии тестӣ ҷой дода мешавад (www.ntc.tj). ➤ Гузаронидани дарсҳои амалӣ оид ба пур кардани “Варақаи бақайдгирӣ” ва комбинатсияи интихоби касб бо хатмкунандагоне, ки бошуурона донишгоҳу донишкада ва ихтисоси худро дар мувофиқа бо волидайн интихоб намудааст. Намунаи “Варақаи бақайдгирӣ” дар сомонаи Маркази миллии тестӣ ҷой дода шудааст;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Иштироки бевосита ва фаъол тибқи тартиби муқарраргардида дар корҳои омодагии нуқтаҳои бақайдгирии довтолабон аз ҷониби муассисаҳои таълимие, ки ба сифати “Нуқтаи бақайдгирӣ” интихоб ва аз ҷониби Вазорати маориф тасдиқ гардидаанд. Ҳамкорӣ дар ороиши тахтаҳои махсуси иттилоотию тарғиботии муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ дар “Нуқтаи бақайдгирӣ”; ➤ Омода ва пешниҳоди дархост ба Маркази миллии тестӣ оид ба гузаронидани “Санчишҳои озмоишӣ” ва таъмини хатмкунандагон дар санчишҳои зикргардида.
Таъмини иштирок дар маъракаи бақайдгирии довтолабон, санчишҳои озмоишӣ ва омодагӣ ба имтиҳон	
Март – апрел	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Омода ва таъмини иштироки хатмкунандагони синфҳои 11, ки хоҳиши дохилшавӣ ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбии ҷумҳуриро доранд, ба “Нуқтаи бақайдгирӣ” барои бақайдгирӣ ба сифати довтолаб аз 1 март то 15 апрел (оид ба макон ва речаи фаъолияти “Нуқтаи бақайдгирӣ” моҳи феврал дар воситаҳои ахбори омма ва сомонаи Маркази миллии тестӣ маълумот интишор мегардад); ➤ Идомаи таъмини иштироки хатмкунандагон дар санчишҳои озмоишии Маркази миллии тестӣ; ➤ Таъмини шароити зарурӣ ва бехатарии фаъолияти “Нуқтаи бақайдгирӣ” аз ҷониби муассисаҳои таълимие, ки ҳамчун “Нуқтаи бақайдгирӣ” муайян шудааст; ➤ Якҷоя бо Марказии миллии тестӣ ташкили корҳо ҷиҳати омодагии “Маркази имтиҳонӣ” аз ҷониби муассисаҳои таълимие, ки ба сифати “Маркази имтиҳонӣ” интихоб ва аз ҷониби Вазорати маориф тасдиқ гардидааст.
Май	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Идомаи корҳо ҷиҳати омодагии “Маркази имтиҳонӣ” аз ҷониби муассисаҳои таълимие, ки ба сифати “Маркази имтиҳон” муайян гардидааст; ➤ Мусоидат ба хатмкунандагон - довтолабон дар дастрас намудани “Даъватнома”-ҳо барои иштирок дар имтиҳонҳо ва гузаронидани суҳбатҳои инфиродӣ ва гурӯҳӣ оид ба макон, замони доиргардӣ ва қоидаҳои гузаронидани имтиҳон, пур кардани варақаҳои ҷавобҳо ва риояи тартибот дар вақти имтиҳонсупорӣ; ➤ Идомаи таъмини иштироки хатмкунандагон дар санчишҳои озмоишии Маркази миллии тестӣ.

Таъмини иштироки довталабон дар имтиҳонҳо	
Июн	➤ Мусоидат ва таъмини иштироки довталабон - хатмкунандагон дар имтиҳонҳои эҷодӣ, ки тибқи тартиби муқарраргардида аз ҷониби муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ гирифта мешавад.
Июл	➤ Мусоидат ҷиҳати иштироки довталабон -хатмкунандагон дар имтиҳонҳо, тибқи ҷадвал ва макони дар даъватнома муайяншуда аз 1 то 12 июли соли 2014.
Август	➤ Баррасии натиҷаҳои иштирок ва дастовардҳои хатмкунандагони мактаб дар ИМД ва андешидани чораҳои зарурӣ барои такмили раванди таълим бо хатмкунандагон.

Муассисаи давлатии “Маркази миллии тестӣ”